

Granskning av högskolan Dalarnas ansökan om tillstånd att utfärda förskollärarexamen

Uppdraget

Högskolan Dalarna har den 3 mars 2022 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda förskollärarexamen. Baserat på bedömargruppens yttrande fattade UKÄ den 7 februari 2023 ett beslut om att ge högskolan Dalarna möjlighet att komplettera sin ansökan. Detta då bedömningen var att bedömningsgrunderna *Styrdokument* och *Säkring av examensmål* var otillfredsställande. Denna granskning berör därför endast bedömningsgrunderna *Styrdokument* och *Säkring av examensmål* under bedömningsområdet *Utformning, genomförande och resultat*. För bedömningen av övriga områden hänvisas till yttrandet daterat 7 februari 2023.

Vi, professor Agneta Ljung Djärf (ordförande) Högskolan i Kristianstad, professor Eva Ärlemalm-Hagsér, Mälardalens universitet, har fått i uppdrag av UKÄ att granska kompletteringen.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen*. Underlag för bedömningen har varit den kompletterande redogörelsen och bilagor som Högskolan Dalarna lämnat in till UKÄ den 17 juli samt den 6 oktober 2023.

Bedömningsområde: *Utformning, genomförande och resultat*

Styrdokument

Bedömargruppen lyfte i yttrandet från den 7 februari 2023 brister med att det i utbildningsplanen saknades en definition av det förskolepedagogiska området. Bedömargruppen konstaterar att en sådan definition och innehållsbeskrivning nu framgår av utbildningsplanen. Den tidigare kritiken kvarstår därför inte längre.

Bedömargruppen fann i granskningen brister i att det i utbildningsplan och kursplaner inte framgick till vilket område (FPO, UVK, VFU) en kurs tillhörde. Likaså saknades enligt bedömargruppen information om vad som examinerades inom vilket område i de integrerade kurserna. Lärosätet har i åtgärdsarbetet valt att göra om kursstrukturen så att det nu inte längre finns några integrerade kurser. Bedömargruppens kritik kring otydligheter i områdestillhörigheten i de integrerade kurserna kvarstår därmed inte längre.

Under rubriken *Övrigt* finns nu i samtliga kursplaner information om till vilket område (UVK, FPO, VFU) kursen hör. Därutöver har lärosätet nu också lagt till information under rubriken *Ämnestillhörighet* i samtliga kursplaner. Den nya informationen innebär att lärosätet rubricerar huvuddelen av utbildningens kurser

med ämnestillhörighet i området för pedagogiskt arbete. Därutöver ges två kurser ämnestillhörigheten bild, en matematikdidaktik och en naturvetenskap. Logiken bakom de nu angivna ämnestillhörigheterna samt hur de relaterar till förskolans verksamhetsområde är dock oklar för bedömargruppen. Att tydliggöra logiken bakom samt betydelsen och konsekvenser av vald ämnestillhörighet ser bedömargruppen som ett fortsatt viktigt utvecklingsområde.

Bedömargruppen ansåg i granskningen att lärosätet behövde förtydliga den systematiska berednings- och beslutsprocessen för arbetet med den konstruktiva länkningen mellan examensmål, lärandemål, läraktiviteter, examinationsformer och bedömningskriterier för utbildningen i sin helhet. I sin komplettering beskriver lärosätet ett lärosätesövergripande förändringsarbete som resulterat i att en förändring av besluts- och delegationsordning fastställts av rektor samt att ett nytt regelverk för kurs- och utbildningsplaner fastställts av UFN. Bedömargruppen har inte tagit del av det nya lärosätesövergripande regelverket då dessa förändringar gäller från 1 januari 2024.

Med anledning av bedömargruppens kritik och lärosätets analys har institutionen för lärarutbildning därutöver tagit fram riktlinjer för utveckling av kurser inom program. Enligt lärosätets redovisning tydliggör de nya riktlinjerna programansvarigas ansvar för progression och länkning genom programmet och examinatorers ansvar för progression i kurser samt länkning mellan examensmål, lärandemål, arbetsformer, examinationsformer och bedömningskriterier i kurser.

Bedömargruppen har tagit del av de nya institutionsspecifika riktlinjerna som ger den programansvarige ansvar för den övergripande strukturen och länkningen mot examensmålen för utbildningen i sin helhet. Det är enligt bedömargruppen positivt att lärosätet arbetar för att utveckla processen för att kvalitetssäkra sina styrdokument i fråga om konstruktiv länkning, även om bedömargruppen i dagsläget ännu inte ser tydliga avtryck av den nya utvecklade kvalitetssäkringsprocessen i de granskade styrdokumenten. Sammantaget anser bedömargruppen att den tidigare kritiken nu åtgärdats på ett tillräckligt vis och att bedömningsgrunden styrdokument är uppfylld.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Säkring av examensmål

Bedömargruppen har i sitt tidigare yttrande identifierat behov av ett förtydligande av progressionen i relation till sex examensmål. I lärosätets analys framkom att det inte var möjligt att tydliggöra progressionen med mindre än att alla lärandemålen formulerades om. I de reviderade lärandemålen används så kallade aktiva verb som enligt lärosätet signalerar stigande nivåer av kunskaper och tydliggör progressionen. Lärosätet uttrycker att detta bidrar till att kursplanen ger ett bättre stöd för kursansvarig som operationaliserar kursplanen och för examinatorer som ska bedöma hur länkning och progression i programmets kurser förverkligas.

Bedömargruppen instämmer inte i lärosätets analys och menar att det faktum att kursplanerna nu inte längre tydligt skiljer mellan de olika kunskapsformerna *kunskap och förståelse, färdighet och förmåga* samt *värderingsförmåga och förhållningssätt* leder till otydlighet i vad som ska bedömas i lärandemålen. Bedömargruppen anser också att de nya lärandemålen inte tydligt visar stigande nivåer av kunnande i tillräcklig omfattning och därmed inte på ett tydligt sätt synliggör utbildningens progression i relation till examensmålen. Lärosätet har i åtgärdsarbetet också gjort förändringar i den bifogade målmatrisen så att det inte längre framgår vad som är grundläggande nivå, befästade nivå respektive fördjupande nivå, något som framgick av matrisens tidigare version. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att ompröva dessa förändringar.

I åtgärdsarbetet har lärosätet kopplat de poängsatta examinationsformerna till kursens lärandemål. Detta är ett välkommet förtydligande enligt bedömargruppen. Lärosätet har också delat in de kurser som innehåller VFU i delkurser och kopplat lärandemål och betygsrapportering till respektive delkurs vilket också detta innebär ett förtydligande enligt bedömargruppen. Förändringen skapar emellertid också otydlighet eftersom några kurser är indelade i vad som benämns som delmoment. Skillnaden mellan delkurs och delmoment är nu oklar för bedömargruppen. I kurser som innehåller delmoment är relationen mellan delmoment, lärandemål, examinationsformer och enhet för betygsrapportering oklar och inkonsekvent tillämpad. I kurser som inte innehåller delmoment men som ändå betygsrapporteras i delar av kurs har enheten för betygsrapportering en oklar koppling till examinationsformer och lärandemål. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att åtgärda detta, inte minst för att säkerställa tydlighet och rättssäkerhet i hantering av studenters restuppgifter.

Bedömargruppen fann i den tidigare granskningen av ansökan brister inom tre examensmål inom kunskapsformen *kunskap och förståelse* och tre examensmål inom kunskapsformen *färdighet och förmåga*.

Bedömargruppen ansåg att det saknades lärandemål om läroplansteori och att det saknades lärandemål om vetenskapsteori på grundläggande nivå. Även progressionen ansågs otydlig. Lärosätet har nu åtgärdat detta genom att formulera nya lärandemål och nytt innehåll i tre kursplaner. Bedömargruppen anser att lärandemål och progression nu blivit tydlig i och med dessa förändringar och att dessa två mål därmed uppfylls i den planerade utbildningen.

I kompletteringen framgår dock inte att lärosätet i tillräcklig omfattning åtgärdat de problem bedömargruppen påvisat för examensmålet som rör att visa sådana kunskaper i förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt. Bedömargruppen efterfrågade en tydligare framskrivning och progression av det förskolepedagogiska områdets innehåll, samt dess didaktik och metodik, i utbildningen. Även om det i kompletteringen nu framgår att lärosätet arbetat med samtliga kurser i programmet för att stärka detta

examensmål och dess progression, saknas fortfarande grundläggande kunskapsinnehåll och lärandemål gällande allmän förskolepedagogik, förskoledidaktik och dess metodik. Bedömargruppen menar också att lärandemålen inte i tillräcklig omfattning visar stigande nivåer av kunnande och därmed inte på ett tydligt sätt synliggör utbildningens progression i relation till examensmålet. Detta innebär att bedömargruppen inte anser att åtgärderna som genomförts är tillräckliga för att målet ska anses uppfyllt.

Bedömargruppen fann i den tidigare granskningen av ansökan även brister inom tre examensmål inom kunskapsformen *färdighet och förmåga*. Bedömargruppen identifierade behov av att utveckla ytterligare kunskapsinnehåll och lärandemål som berör att tillämpa förskoledidaktik och dess metodik samt att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling. Lärosätet anger i sin redovisning att dessa två examensmål stärkts genom förändringar av innehållsbeskrivningar och lärandemål i ett flertal kursplaner. Bedömargruppens samlade analys av detta är att målen förvisso stärkts genom att innehåll och lärandemål förändrats, men att det fortfarande inte är tillräckligt tydligt hur progressionen faller ut för dessa examensmål. Bedömargruppen menar att lärandemålen inte i tillräcklig omfattning visar på stigande nivåer av kunnande och därmed inte på ett tydligt sätt synliggör utbildningens progression i relation till dessa examensmål. Detta innebär att bedömargruppen inte anser att åtgärderna som genomförts är tillräckliga för att målen ska anses uppfyllda.

Inom samma kunskapsform ansåg bedömargruppen även att lärosätet behövde utveckla kunskapsinnehåll och förtydliga lärandemål som berör att visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn. Även här har lärosätet gjort förändringar i kursplanernas innehåll och bedömargruppen ser positivt på att området återkommer i både innehållsbeskrivning och lärandemål i flera av dessa. Bedömargruppen saknar dock en konkretisering av hur färdighet och förmåga inom området förväntas operationaliseras med progression i utbildningens olika delar. Bedömargruppen anser därför att lärandemålen är för oprecisa och inte heller för detta examensmål visar på stigande nivåer av kunnande i tillräcklig omfattning. Detta innebär att bedömargruppen inte anser att åtgärderna som genomförts är tillräckliga för att målet ska anses uppfyllt.

Sammanfattande bedömning

Sammantaget anser bedömargruppen att även om lärosätet vidtagit flera kvalitetshöjande åtgärder så har några av de brister som tidigare påpekats inom bedömningsgrunden *säkring av examensmål* ännu inte åtgärdats tillräckligt för att säkra en förskolläro-utbildning med tillräcklig kvalitet.

Inom bedömningsgrunden *Säkring av examensmål* anser bedömargruppen att:

- Det fortfarande saknas grundläggande kunskapsinnehåll inom allmän förskolepedagogik, förskoledidaktik och dess metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de

Datum
2023-12-12Reg.nr
42-00153-22

ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt. Det är även otydligt hur progressionen faller ut inom detta examensmål.

- Inom kunskapsformen färdighet och förmåga anser bedömargruppen att lärandemålen är för oprecisa och inte i tillräcklig omfattning visar stigande nivåer av kunskande och synliggör därmed inte på ett tydligt sätt utbildningens progression i relation till:
 - förmåga att tillämpa förskoledidaktik och dess metodik,
 - förmåga att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande,
 - förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn.

De sakkunnigas rekommendation är således att UKÄ beslutar att inte bifalla Högskolan Dalarnas ansökan om examenstillstånd för att utfärda förskollärarexamen.

För bedömargruppen

Agneta Ljung Djärf

Eva Ärlemalm-Hagsér

Granskning av Högskolan Dalarnas ansökan om tillstånd att utfärda förskollärarexamen

Uppdraget

Högskolan Dalarna har den 3 mars 2022 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda förskollärarexamen. Vi, professor Agneta Ljung Djärf, Högskolan Kristianstad, professor Eva Ärlemalm-Hagsér, Mälardalens universitet, kommunlektor Kristina Westlund, Malmö stad och studerande Louise Palmgren, Högskolan i Halmstad, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*). Underlag för bedömningen har varit Högskolan Dalarnas ansökan om examenstillstånd samt intervjuer som genomfördes den 3 november 2022. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, institutions- och utbildningsledning, studenter och lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att UKÄ beslutar att ge Högskolan Dalarna möjlighet att komplettera sin ansökan om förskollärarexamen, med avseende på styrdokument och säkring av examensmål. Av vårt yttrande framgår vilka åtgärder lärosätet bör vidta för att bristerna i bedömningsområdet ska avhjälpas.

Bedömargruppen

Agneta Ljung Djärf, Eva Ärlemalm-Hagsér, Kristina Westlund och Louise Palmgren

Datum
2023-02-07Reg.nr
42-00153-22

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte	Examenstillstånd	ID-nr
Högskolan Dalarna	Förskollärarexamen	A-2022-03-5295
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Yrkesexamen</p> <p>Omdöme: Tillfredsställande</p> <p>Motivering: <i>Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</i></p> <p>Högskolan Dalarna ansöker om examenstillstånd för förskollärarexamen. Bedömargruppen konstaterar att ansökan följer den fastställda examensbeskrivningen och därför är reglerad och ryms inom examensordningen.</p> <p><i>Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har en rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.</i></p> <p>En förskollärarexamen ska enligt högskoleförordningen innehålla 120 högskolepoäng (hp) förskolepedagogiskt område (FPO), 60 hp utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och 30 hp verksamhetsförlagd utbildning (VFU). I ansökan fanns oklarheter kring poängfördelningen mellan dessa områden. Efter kompletteringsförfrågan har bedömargruppen fått en redogörelse för en poängfördelning som nu uppfyller högskoleförordningens krav.</p> <p>Huvuddelen av utbildningen är förlagd till grundnivå, men totalt 30 hp är tänkt att förläggas till avancerad nivå. Av ansökan framgår att lärosätets avsikt är att placeringen av delar på avancerad nivå underlättar övergången till magisterstudier och förutsättningar för progressionen i relation till examensmålen.</p> <p>Kurserna på avancerad nivå innehåller VFU, UVK och FPO. Vad gäller FPO på avancerad nivå ställer sig bedömargruppen positiv till att utbildningens avslutande delar förläggs till avancerad nivå i linje med de argument som lärosätet anger. Bedömargruppen vill dock poängtera att det inte är nödvändigt att delar av utbildningen ges på avancerad nivå för att uppnå progression i examensmålen. Vad gäller placeringen av VFU på avancerad nivå ställer sig bedömargruppen något tveksam till hur detta bidrar till att underlätta en övergång till magisterstudier eller är en nödvändig förutsättning för att uppnå progression i relation till examensmålen. Bedömargruppen rekommenderar därför lärosätet att överväga och tydliggöra motiven bakom val av innehåll för studier på avancerad nivå, exempelvis i utbildningsplanen. Detta är enligt bedömargruppen inte minst viktigt för att tydliggöra nivåns innebörd för studenterna.</p> <p><i>I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.</i></p> <p>Det finns enligt bedömargruppen såväl ett rikstäckande som regionalt intresse av att examen får utfärdas. I ansökan framgår detta tydligt och vid intervjutillfället förtydligade lärosätet också det regionala behovet av att utbildningen bedrivs vid Högskolan Dalarna.</p>		

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal: (Lärarkompetens och lärarkapacitet)****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

I ansökan framgår att lärosätet planerar för att ta in ca 50 studenter per termin och att studenter kommer möta disputerade lärare i samtliga kurser. I ansökan framgår också att det kommer finnas minst en lärare med förskolläraexamen eller lärarexamen mot förskola eller yngre år i samtliga kurser. Detta anser bedömargruppen är en rimlig målsättning.

Av lärartabellen som medföljde ansökan, samt de kompletteringar av lärartabellen som inkommit, framgår att det är relativt många lärare involverade i utbildningen (38 stycken). Av dessa är 18 disputerade, varav en är disputerad adjunkt och en kommunlektor. I lärargruppen ingår även 7 doktorander och 13 adjunkter. Av de disputerade lärarna är två docenter och fem professorer.

Enligt bedömargruppen är den vetenskapliga kompetensen tillräcklig för att studenterna ska möta disputerade lärare i samtliga kurser. Bedömargruppen konstaterar dock att många av de disputerade lärarna gör begränsade insatser i utbildningen och som bedömargruppen tolkar lärartabellen har endast tre av de listade disputerade personerna förskolläraexamen eller lärarexamen mot förskola eller yngre år i sin utbildningsbakgrund. Den vetenskapliga kompetensen med förankring i förskola är därmed begränsad enligt bedömargruppen.

Av lärartabellens 38 lärare är 7 doktorander. I ansökan framgår att dessa bedriver doktorandprojekt som har relevans för lärosätets förskolläraryt utbildning. Flera av doktoranderna har en grundanställning som adjunkt vid lärosätet och har en förskolläraexamen eller motsvarande i sin grundutbildning. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet satsat på att anställa doktorander som går forskarutbildning med relevans för förskolläraryt utbildningen och menar att detta kan leda till att antalet vetenskapligt meriterade lärare ökar på sikt. Som bedömargruppen förstår det beräknas den första av de listade doktoranderna disputera 2024. Redan i dagsläget bidrar doktoranderna i såväl undervisnings- som forskningsmiljön och i takt med att doktorandprojekten slutförs kan det för lärosätet innebära ett tillskott av vetenskaplig kompetens med professionsförankring.

Som bedömargruppen tolkar den uppdaterade lärartabellen har totalt 12 av de 38 lärarna förskolläraexamen eller lärarexamen mot förskola eller yngre år, oftast i kombination med yrkeserfarenhet från förskola (5 adjunkter, 3 disputerade och 4 doktorander). Lite mer än hälften av de listade lärarna har annan lärarexamen och oftast yrkeserfarenhet från annan verksamhet än förskola. Vid intervjun framkom att lärosätet även betraktar lärare med annan lärarexamen och som under en period arbetat i förskolan utan legitimation som tillhörande gruppen professionskompetenta lärare med förankring i förskolan. Med denna grupp inräknad består gruppen lärare med professionskompetens med inriktning från förskolan av ytterligare några lärare. Sammantaget beräknas något mer än 60 procent av undervisningen utföras av lärare med professionskompetens från förskola, vilket bedömargruppen ser som tillräckligt. Bedömargruppen rekommenderar dock lärosätet att arbeta för att gruppen lärare med förankring i förskola ökar

Vid intervjun lyfte lärosätet fram Skolverksprojektet *Samverkan för bästa förskola* som ett exempel på projekt som kan bidra till att ge viss närhet till professionen för lärosätets lärare utan professionsbakgrund i förskolan. Bedömargruppen instämmer i detta. Bedömargruppen ser även arbetet med parlärskap, där lärare från lärosätet gör undervisningsinsatser i förskolläraryt utbildningen tillsammans med yrkesverksamma förskollärare, som ett bra sätt att bidra till utbildningens koppling till aktuell professionserfarenhet från förskola.

I ansökan framgår att det finns en hög allmändidaktisk och ämnesdidaktisk kompetens i lärarkollegiet, inte minst inom svenska och matematik. Bedömaregruppen menar dock att det inte heller efter intervjuerna är tydligt hur den allmändidaktiska och ämnesdidaktiska kompetensen relateras till det förskolepedagogiska området och förskolans undervisningspraktik i utbildningens genomförande. Bedömaregruppen ser det som önskvärt att lärosätet tydligare kopplar ihop dessa områden i den planerade utbildningen.

En professur med inriktning mot förskoledidaktik ska enligt ansökan utlysas under 2022 vilket bedömaregruppen ser som en viktig åtgärd. Denna kan på ett avgörande sätt bidra i arbetet med att utveckla såväl forskningsverksamhet som undervisning med tydlig förankring i förskoledidaktiska perspektiv och förskola som skolform i utbildningens alla delar. Vid intervjuerna framkom att professorsrekryteringen ännu inte påbörjats och att anställningen av en gästprofessor i pedagogiskt arbete med inriktning mot förskoledidaktik på 20 procent är avsedd som en övergångslösning inför beslut om examenstillstånd. Vid intervjutillfället framkom också att en lektor med professionsbakgrund från förskola har fått en post doc-anställning vid ett annat lärosäte vilket på sikt också kan ha positiv inverkan på lärarkollegiets inslag av senior vetenskaplig kompetens med tydlig förankring i förskolan.

Av lärartablerna framgår att det är ett stort antal lärare som arbetar få procent i utbildningen, vilket också lyftes som ett fortsatt utvecklingsområde i samband med åtgärdsredovisningen 2020. Bedömaregruppen noterar dock att lärosätet i detta avseende förflyttat sig i positiv riktning. Det som bedömaregruppen finner särskilt positivt är den mindre grupp av adjunkter och ett par disputerade lärare, i huvudsak med professionsbakgrund från förskola, som framstår som förskollärarytbildningens stomme. Bedömaregruppens intryck är att denna stomme består av en grupp engagerade och mycket uppskattade lärare, vilket utgör en god grund för såväl utbildningens genomförande som fortsatt utvecklingsarbete. Bedömaregruppen rekommenderar dock lärosätet att fortsätta bevaka att en omfattande lärargrupp, där många lärare gör en begränsad insats i utbildningen, inte försvårar ett helhetsperspektiv på utbildningen.

Av lärartabellen framgår att lärarkollegiets högskolepedagogiska kompetens sammantaget är god. Flertalet lärare har slutfört en högskolepedagogisk utbildning om minst 15 hp och har därutöver ofta även slutfört en forskarhandledarutbildning. Detta är en styrka enligt bedömaregruppen.

I ansökan framkommer att alla lärare vid lärosätet har fem procent av sin arbetstid vikt åt kompetensutveckling. Därutöver kan det tillkomma interna medel för forskningsprojekt eller för att skriva ansökningar om extern projektfinansiering. Likaså kan medel tillkomma för forskningsförberedande studier för adjunkter. Disputerade lärare har möjlighet att ansöka om schablonutdelning av forskningstid motsvarande 20 procent av heltid.

Mot bakgrund av vad som framförts ovan är det bedömaregruppens uppfattning att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Bedömaregruppen vill dock rekommendera lärosätet att fortsätta arbetet med kompetensförsörjning med särskilt fokus mot lärare med professionsbakgrund från förskolan. Detta för att kontinuerligt arbeta för att säkerställa förskollärarytbildningens förankring i förskoledidaktiska perspektiv samt förskola som skolform i utbildningens alla delar. Bedömaregruppen rekommenderar även lärosätet att fortsätta bevaka att en omfattande lärargrupp inte försvårar ett helhetsperspektiv på utbildningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljön****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I ansökan framgår att den vetenskapliga och professionsinriktade miljön skapar förutsättningar för ett nära samband mellan forskning och utbildning. Förskolläraryrket lärare träffas regelbundet för att behandla frågor av vikt för utbildningen, exempelvis studenternas akademiska skrivande, pedagogiska modeller och digitala utmaningar. På ämnesmöten, exempelvis inom pedagogiskt arbete, presenteras och diskuteras pågående forskning och dess implikationer för institutionens utbildningar. Bedömargruppen menar att detta är något som även skulle kunna utvecklas inom det forskolepedagogiska området. Detta för att på så vis ytterligare stärka utbildningens förankring i forskning med relevans för förskolepedagogik och förskola som skolform i utbildningens alla delar.

Det finns en förskolespecifik forskningsmiljö som leds av en gästprofessor anställd på 20 procent. Forskningsmiljön samlar enligt ansökan tio forskare, de fem doktoranderna som bedriver projekt med anknytning till förskolan, samt fem adjunkter. I forskningsmiljön diskuteras exempelvis texter och forskningsprojekt med inriktning mot förskolan, etiska frågor och metodfrågor. Högskolans ledning angav vid intervju tillfället att avsikten är att säkerställa en mer långsiktig lösning för ledningen av miljön genom en utlysning av tillsvidareanställd professor med tydlig förskoleförankring. Denna rekrytering är, som tidigare nämnts, ännu inte påbörjad. Bedömargruppen menar att rekryteringen av senior forskarkompetens med förskoleförankring är central för lärosätets förskolläraryrket och rekommenderar därför att denna fråga ges hög prioritet. Den förskolespecifika forskningsmiljön är enligt bedömargruppen ett viktigt forum för att säkerställa såväl en pågående forskningsaktivitet med forskole relevans som ett nära samband mellan forskning och utbildning i utbildningens innehåll och genomförande.

Vid intervjuerna gav lärosätet information om att en stor del av de som deltog i förskolläraryrket kollegium inte bara kände tillhörighet till den förskolespecifika forskningsmiljön utan också uttryckte stor uppskattning av forskningsmiljön, både vad gäller dess innehåll och aktiviteter. Bedömargruppen menar att detta är en styrka, särskilt eftersom miljön så tydligt involverar förskolläraryrket adjunkter.

I ansökan framgår också att det utöver den förskolespecifika forskningsmiljön finns ytterligare tio forskargrupper av betydelse för förskolläraryrket. Dessa fungerar som kollegiala mötesplatser såväl inom institutionen för lärarutbildning som institutionsövergripande. Genom forskargrupperna samlas forskare och lärare med intresse för, och kunskap om, frågor med relevans för utbildningsfrågor och lärarprofession. Dessa forskargrupper bidrar enligt ansökan till ämnesbredd i förskolläraryrket forskningsförankring. Bedömargruppen ser detta som positivt men vill ändå poängtera vikten av ämnesforskningens koppling till en förskolespecifik kontext.

Vid institutionen bedrivs två projekt finansierade av Vetenskapsrådet, varav det ena har direkt bäring på förskolans verksamhet (Ekocertifierade förskolors betydelse för barns lärande för hållbarhet) och det andra berör förskoleklassen. Det finns därutöver lärare som samarbetar och ingår i externfinansierat projekt förlagt vid annat lärosäte samt en imponerande rad internfinansierade forskningsprojekt.

Vid institutionen bedrivs forskarutbildning i pedagogiskt arbete med flera pågående professionsnära projekt med förskoleinriktning. Den egna forskarutbildningen kompletteras dessutom av medverkan i forskarskolor. I ansökan beskrivs samverkan inom nationella och internationella forskningsnätverk, men bedömargruppen saknade en beskrivning av centrala forskningsnätverk med relevans för det forskolepedagogiska forsknings- och undervisningsområdet.

Utifrån ansökan och intervjuer framgår att studenterna involveras i pågående forskning genom att det finns ett kollegium av undervisande forskande lärare och undervisande forskare som presenterar och diskuterar sin forskning med studenterna under utbildningen. Doktorander föreläser om sina projekt och disputationer läggs in i förskolläraryrket schema i de kurser där innehållet är relevant. Vid intervjuerna framkom att detta var något som uppskattades av studenterna som går den nuvarande

förskolläraryttringen. Att studenterna har dessa möjligheter att ta del av forskningen som bedrivs ser bedömargruppen som en styrka i den planerade utbildningen.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Resurser**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur. De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.*

Högskolan Dalarna har en lång erfarenhet av läraryttring inklusive förskolläraryttring. Under lång tid har lärosätet därmed arbetat för att bygga upp en stabil och fungerande infrastruktur för förskolläraryttring. Exempelvis finns ett rikt utbud av flexibla undervisningslokaler som kan anpassas för att underlätta användandet av studentaktiva undervisningsformer. Därtill finns anpassade salar exempelvis för bild, rörelse, keramik, drama, musik samt verkstad för slöjd och liknande arbeten. Vid intervju tillfället lyfte studenterna särskilt den goda tillgången till studentarbetsplatser och grupprum.

I ansökan beskrivs arbetet med partnerförskolor vilket enligt bedömargruppen framstår som väl etablerat och med en tydlig potential att ytterligare stärka infrastrukturen och utbildningens kvalitet. Rutinerna kring handledaryttring i tre steg och distribuering av kurslitteratur till handledarna under VFU uppfattas av bedömargruppen som särskilt goda exempel.

Även den digitala infrastrukturen framstår som välfungerande med ett hjälpcenter som hanterar en rad centrala IT-relaterade frågor och där studenter, lärare och övrig personal kan få hjälp. För studenterna används lärplattformen Learn där all central information om utbildningen finns samlad, till exempel kursplaner, litteraturlistor, kurshandböcker, deltagarlistor, lärarlistor, scheman samt länkar till studiematerial. Bibliotekets båda filialer (Falun och Borlänge) har tryckta och elektroniska resurser och erbjuder handledning och utbildning utifrån studenternas behov av informationsförsörjning. Biblioteket erbjuder öppna kurser, workshops, studieverkstad och informationsträffar med olika teman för att synliggöra och tillgängliggöra resurserna för studenterna. För studenter med lässvårigheter finns talböcker att tillgå via biblioteket. Därutöver erbjuds stödfunktioner som språkstöd, studieverkstad, studenthälsa och studie- och karriärvägledning.

I ansökan framkommer att lärosätet varje år i anslutning till sitt lärosätesövergripande kvalitetssäkringsarbete följer upp att de tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Vid behov görs vidare analyser och förslag till förbättringar ges. Utifrån de exempel som lärosätet ger i sin ansökan ser bedömargruppen att det finns en väl utbyggd infrastruktur och att resurserna används effektivt.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Den sammanvägda bedömningen är att lärosätet uppfyller samtliga krav inom bedömningsområdet förutsättningar.

Högskolan Dalarna ansöker om examenstillstånd för förskolläraryttring. Bedömargruppen konstaterar att angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen samt att den beskrivna utbildningens innehåll har en rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen. Det finns enligt bedömargruppen såväl ett rikstäckande som regionalt intresse av att examen får utfärdas.

Huvuddelen av den tänkta utbildningen är förlagd till grundnivå, men totalt 30 hp är tänkt att förläggas till avancerad nivå. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att överväga och tydliggöra motiven bakom val av innehåll för studier på avancerad nivå, exempelvis i utbildningsplanen. Detta är enligt bedömargruppen inte minst viktigt för att tydliggöra nivåns innebörd för studenterna.

Bedömargruppen anser att den sammanlagda lärarkompetensen överensstämmer väl med utbildningens innehåll, mål och genomförande på kort och lång sikt. Lärosätets arbete med kompetensförsörjning har enligt bedömargruppen gett resultat särskilt genom flera pågående doktorandprojekt med förskoleförankring och en tydlig plan för rekrytering av professor med inriktning mot förskoledidaktik. Flertalet lärare har slutfört en högskolepedagogisk utbildning om minst 15 hp och ofta även forskarhandledarutbildning. Detta är en styrka i den planerade utbildningen enligt bedömargruppen. Därutöver konstaterar bedömargruppen att det vid lärosätet erbjuds goda förutsättningar för kompetensutveckling för alla lärare och tid för forskning för de disputerade. Bedömargruppen vill dock rekommendera lärosätet att fortsätta arbetet med kompetensförsörjning med särskilt fokus på lärare med professionsbakgrund från förskolan. Detta är viktigt för att kontinuerligt säkerställa att alla delar av utbildningen är tydligt förankrade i förskolepedagogiska och förskoledidaktiska perspektiv samt förskola som skolform.

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Behovet av kontinuitet i senior forskarkompetens med tydlig förskoleförankring framstår dock som centralt för bedömargruppen för att säkerställa stabilitet och fortsatt utveckling av förskollärarytbildningens forsknings- och utbildningsmiljö.

Det finns också enligt bedömargruppen tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur. De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten vilket säkerställs genom lärosätets fastställda processer för kvalitetssäkringsarbete.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat
Styrdokument (Utbildningsplan och kursplaner)

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen men dokumentens innehåll behöver utvecklas.*

Bedömargruppen konstaterar att det inom lärosätet finns en etablerad handläggningsordning för att upprätta, bereda, revidera och avsluta kurs- och utbildningsplaner. Vidare finns en tydlig struktur och process för kvalitetssäkring av kurs- och utbildningsplaner. Till ansökan finns bifogat en utbildningsplan och kursplaner för samtliga kurser inom det planerade förskollärarytprogrammet. Bedömargruppen menar dock att innehållet i utbildningsplan och kursplaner behöver utvecklas och förtydligas.

I den bifogade utbildningsplanen beskrivs programmets mål, upplägg, en översikt av programmets kurser, dess examensbenämning samt behörighetskrav. Bedömargruppen konstaterar att utbildningsplanen tar sin utgångspunkt i högskolelagen och högskoleförordningens målskrivningar och examensmål för förskollärarexamen.

Utbildningsplanen beskriver översiktligt kursernas tillhörighet till FPO och UVK. Bedömargruppen anser att denna översikt behöver revideras för att det med tydlighet ska framgå vilka kurser eller vilka delar av kurser, som ingår i FPO, UVK respektive VFU. Sådan information behöver enligt bedömargruppen också framgå av kursplanerna.

I utbildningsplanen definieras UVK och dess innehåll beskrivs översiktligt. Bedömargruppen saknar dock en motsvarande beskrivning av FPO och menar att en sådan beskrivning behöver finnas i utbildningsplanen.

De kursplaner som bilagts ansökan har ett begränsat innehåll i linje med lärosätets lokala regler för utformande av kursplaner. I lärosätets interna regelverk finns instruktioner om att antalet

högskolepoäng *inte* bör kopplas till examinationsformer. Vid intervjun förklarade lärosätet att skälet till detta var att det vid en förändring av examinationsform inte krävs en revidering av kursplanen och att detta underlättar bedömningsprocessen vid eventuella tillgodoräknanden. Lärosätet har valt att lägga mer specifik information om kursens arbetsformer, examinationsformer och betygskriterier i en kurshandbok som tas fram inom respektive lärarlag.

Bedömargruppen menar dock att en sådan hållning medför en svårighet för lärosätet att följa upp och säkerställa att utbildningen som helhet uppfyller de krav som anges i examensordningen samt att säkerställa progression i arbetsformer och examinationsformer. Det är bedömargruppens uppfattning att lärosätet behöver tydliggöra processen (beredning och beslut) för att säkra konstruktiv länkning mellan examensmål, lärandemål, arbetsformer, examinationsformer och betygskriterier i utbildningen.

Bedömargruppen menar också att det i kurserna *Barns utveckling och lärande* och *Språk och matematik i förskolan*, där FPO och UVK integreras, finns en otydlighet avseende vad som examineras inom vilket av dessa områden. Bedömargruppen anser att detta kan försvåra bedömningen av vad som examineras inom kursens olika delar och menar att detta behöver förtydligas i kursplanerna.

I de kursplaner som innehåller VFU (*Lek i förskolan, Didaktik och ledarskap, Sociala relationer i förskolan* och *Utvärdering och verksamhetsutveckling*) särskiljs inte vilka lärandemål som kopplas till kursens VFU och till kursens övriga delar som består av FPO och UVK. Bedömargruppen anser att detta kan försvåra bedömningen av vad som examineras inom kursens olika delar och menar även här att detta behöver förtydligas i kursplanerna.

Bedömargruppen vill dock lyfta fram att det finns en tydlig progression i de beskrivna VFU-kurserna ovan gällande utvecklingen av förskollärarstudentens kunskap och förmåga kring förskollärarens professionella ansvar för att leda barn och barngrupp och för att kunna ta ett helhetsansvar för förskolans dagliga verksamhet. Vid intervjutillfället förtydligades progressionen inom VFU av lärargruppen, ett förtydligande som visade på fördjupad förskolepedagogisk medvetenhet och kompetens.

Efter granskning av de kursplaner som bifogats menar bedömargruppen att de kurser som presenteras är relevanta i förhållande till en förskollärarexamen. Dock noterar bedömargruppen att kunskapsområden såsom språkutveckling och matematik i förskolan, samt omsorg, ges stort utrymme i programstrukturen, medan andra viktiga områden inom det förskolepedagogiska området, såsom en holistisk syn på barns allsidiga lärande och utveckling, ges mindre utrymme.

Sammanfattningsvis menar bedömargruppen att det finns en utbildningsplan och kursplaner för utbildningen, men att dessa behöver utvecklas och förtydligas enligt ovan. Bedömargruppen menar att detta är något lärosätet har goda möjligheter att åtgärda inom sex månader.

Bedömningsområde Utformning, genomförande och resultat

Säkring av examensmål

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs inte att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.*

I ansökan beskrivs arbetssätt, undervisningsformer och examinationer för den undervisning som ska genomföras. Ett studentaktivt arbetssätt och en nära samverkan med regionens förskolor lyfts fram i ansökan, vilket bedömargruppen ser som positivt. Arbetet med att utforma betygskriterier sker enligt ansökan både i förhållande till kursernas lärandemål och till examinationsformen. Detta arbete utförs i det lärarlag som ska bedöma examinationen och i samarbete med examinator. Det framgick vid intervjuerna att lärosätet arbetat mycket med detta och att många lärare varit involverade, vilket

bedömargruppen ser som positivt för att stärka kunskapen om kursens alla delar i lärarlaget. Utifrån de litteraturlistor som bifogats ansökan, samt det diagram som visar de olika sorters litteratur som den tilltänkta utbildningen ska innehålla, anser bedömargruppen att det finns en god blandning av forskningstexter, studentlitteratur och övrig text i utbildningen som också stärker progressionen.

Vid intervjuerna förklarade lärosätet att det är i kursens lärarlag länkningsprocessen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter, examinationsformer och bedömningskriterier sker, för att sedan vidare granskas av programråd och ämnesansvarig. Bedömargruppen ställer sig positiv till de arbetsformer som utvecklats och används i respektive kurs, men vill betona vikten av en systematisk process för att säkerställa att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas. Det gäller inte bara i förhållande till lärandemålen utan även till lärandeaktiviteter, examinationsformer och betygskriterier i hela utbildningen. Detta är särskilt angeläget eftersom kursplanerna inte ger tydlig information om kopplingen mellan lärandemål, lärandeaktiviteter, examinationsformer och bedömningskriterier.

Genom matrisen "programöversikt" som bifogats ansökan synliggörs kopplingen mellan examensmål och lärandemål. Bedömargruppen vill lyfta några specifika examensmål som behöver förstärkas i utbildningen:

När det gäller säkringen av examensmål inom kunskapsformen *kunskap och förståelse* framgår det av underlagen att kunskaper om det förskolepedagogiska områdets innehåll, dess didaktik och metodik, behandlas i programmets kurser. Även om området behandlas anser bedömargruppen att dessa områden behöver ges tydligare avtryck i lärandemålen som ett komplement till utbildningens ämnesdidaktiska innehåll, vilket vid jämförelse är mer tydligt framskrivet. Bedömargruppen efterfrågar alltså en tydligare framskrivning och progression av det förskolepedagogiska områdets innehåll, samt dess didaktik och metodik, i utbildningen.

Inom samma kunskapsform saknar bedömargruppen helt lärandemål med koppling till läroplansteori. Vidare saknas lärandemål inom vetenskapsteori på grundnivå, i nuläget finns detta endast på avancerad nivå. Bedömargruppen efterfrågar här en tydligare framskrivning i progressionen av dessa examensmål i utbildningen.

Ett exempel på hur det förskolepedagogiska området fått stå tillbaka för det mer ämnesspecifika innehållet är inom kunskapsformen *färdighet och förmåga*. Det framgår i ansökan och bilagor att förmågan att tillämpa förskolepedagogik och dess metodik, samt att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling, behandlas i ett flertal kurser inom utbildningen. Bedömargruppen efterfrågar dock ett tydligare fokus på allmän förskolepedagogik, dess didaktik och metodik, då dessa områden nu främst kopplas till ett snävt ämnesinnehåll bestående av språk och matematik. Bedömargruppen menar att lärosätet behöver utveckla ytterligare kunskapsinnehåll och lärandemål som berör att tillämpa förskoledidaktik och dess metodik samt att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling.

Bedömargruppen menar vidare att examensmålet om att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn behöver utvecklas. Studenterna behöver få kunskap om de lagstadgade regelverk som finns om diskriminering. Området behöver tydliggöras genom att kunskapsinnehåll och lärandemål inom området tillförs utbildningen. De lärandemål som enligt matrisen "programöversikt" kopplas till detta examensmål är enligt bedömargruppen allt för vaga för att säkerställa att examensmålet uppfylls.

Utifrån ansökan, kursplaner och målmatris framgår att examensmålen inom kunskapsformen *värderingsförmåga och förhållningssätt* är väl förankrade i den tilltänkta utbildningen. Ett utvecklingsområde som även berördes vid intervjuerna, är att progressionen inom hållbar utveckling inom det förskolepedagogiska och förskoledidaktiska området skulle kunna stärkas något i

utbildningens kunskapsinnehåll och lärandemål.

Mot bakgrund av vad som beskrivits ovan anser bedömargruppen att lärosätet i dagsläget inte helt säkerställer att studenterna uppnår samtliga mål i examensordningen när examen utfärdas, men att de svagheter som identifierats kan åtgärdas inom 6 månader.

Bedömningsområde Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.*

Av ansökan framgår att det på Högskolan Dalarna finns ett utvecklat övergripande jämställdhetsarbete som utgår från lärosätets jämställdhetspolicy. Där anges exempelvis att studenter och medarbetare har lika rättigheter oavsett könstillhörigheter, samt att normkritiska arbetssätt ska användas på lärosätet. Jämställdhetsperspektivet beaktas även inom lärosätets arbete för hållbar utveckling, då ett av hållbarhetsmålen specifikt rör jämställdhet. Det görs kontinuerliga kartläggningar av representation och resursfördelning ur ett jämställdhetsperspektiv. Därutöver är en tematisk utvärdering med fokus på jämställdhet planerad till 2023/2024. Överlag framstår det för bedömargruppen som att det finns ett omfattande jämställdhetsarbete på lärosätetsnivå. I ansökan presenteras även i viss utsträckning hur ett jämställdhetsperspektiv har beaktats i förskolläraryrket och utbildningens innehåll och utformning. Ett exempel som ges är en satsning på att få fler manliga förskollärare att gå handledarutbildning och ingå i parläraryrket, i syfte att erbjuda fler manliga förebilder inom förskolläraryrket och på så sätt motverka den starka kvinnodominansen. Det finns även en samverkan med regionen med fokus på en mer jämställd rekrytering till utbildningen. Ett annat exempel är att litteraturlistor granskas ur ett jämställdhetsperspektiv.

I ansökan anges att studenterna möter ett jämställdhetsperspektiv genomgående i utbildningens alla kurser. I de samlade kursplanerna återfinns lärandemål specifikt kopplade till jämställdhet inom kurserna *Omsorg, relationer, etik och barns rättigheter i förskolan, Naturvetenskap, teknik och hållbar utveckling i förskolan*, samt *Bild och bildskapande i förskolan*. Utöver dessa tre kurser kopplas även examensmålet till lärandemål av mer generell karaktär om interkulturalitet och andra värdegrundsfrågor, vilket bedömargruppen menar ligger i linje med hur examensmålet är utformat enligt högskoleförordningen. Då examensmålet även rymmer ett bredare jämlikhetsperspektiv, finns här emellertid en tendens att skriva samman jämställdhet med jämlikhet och andra värdefrågor, vilket bedömargruppen menar att lärosätet behöver vara uppmärksam på.

Explicita lärandemål som är knutna till det examensmål som inkluderar förmågan att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten finns enligt programöversikten (bilaga 39) i knappt hälften av kurserna i utbildningen.

Mot bakgrund av vad som beskrivits ovan anser bedömargruppen att lärosätet har visat att ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Utifrån ansökan med kompletteringar samt intervju är bedömargruppens slutsats att lärosätet inte uppfyller samtliga krav inom bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat.

Lärosätet har i sin ansökan visat att det finns ändamålsenliga strukturer för styrning och regelverk för att en förskolläraryrket med god kvalitet kan genomföras. Lärosätet har också visat att ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning. Bedömargruppen har lyft några områden som behöver utvecklas för att säkra utbildningens kvalitet och med detta studenternas möjligheter att nå examensmålen vid avslutad utbildning.

Datum
2023-02-07Reg.nr
42-00153-22

I utbildningens styrdokument behöver lärosätet utveckla följande:

- I utbildningsplanen definiera förskolepedagogiskt område samt översiktligt beskriva vad som utgör områdets huvudsakliga innehåll.
- Lärosätet behöver ange området (FPO, UVK, VFU) för varje kurs i utbildningsplan och kursplan.
- I kursplanerna behöver lärosätet ange områdenas fördelning i högskolepoäng i de integrerade kurserna.
- I kursplanerna behöver lärosätet förtydliga vilka lärandemål som examineras inom vilket område i de integrerade kurserna.

Utöver detta behöver lärosätet förtydliga den systematiska berednings- och beslutsprocessen för arbetet med den konstruktiva länkningen mellan examensmål, lärandemål, läraaktiviteter, examinationsformer och bedömningskriterier för utbildningen i sin helhet.

För säkring av examensmålen behöver lärosätet utveckla följande:

- Inom kunskapsformen *kunskap och förståelse* behöver lärosätet vidareutveckla kunskapsinnehåll och lärandemål som förtydligar och breddar det förskolepedagogiska områdets innehåll, dess didaktik och metodik.
- Lärosätet behöver formulera lärandemål inom läroplansteori.
- Lärosätet behöver formulera lärandemål på grundnivå inom området vetenskapsteori, så att progressionen blir tydlig.
- Inom kunskapsformen *färdighet och förmåga* behöver lärosätet vidareutveckla kunskapsinnehåll och lärandemål om berör att tillämpa förskoledidaktik och dess metodik och att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling.
- Lärosätet behöver också utveckla kunskapsinnehåll och lärandemål som tydligt berör att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn.

Lärosätet ombeds komplettera ansökan på dessa områden. Bedömargruppen anser att lärosätet har goda möjligheter att inkomma med dessa omarbetningar och förtydliganden inom sex månader.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Utifrån ansökan och intervjuer menar bedömargruppen att det tydligt framgår att området arbetsliv och samverkan är en styrka hos lärosätet, särskilt när det gäller samverkan med det omgivande samhället. I ansökan beskrivs även hur utbildningen förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv, vilket exempelvis sker genom praktiktäna och forskningsbaserade arbetsformer. Exempel på praktiktäna arbetsformer är fältdagar och processdagar samt att studenterna kommer att få arbeta i studiegrupper som förbereder dem för arbete i arbetslag. Därutöver nämns möjligheter till karriärsutveckling, som magisterprogram och handledarutbildning. I intervjuerna framkom att högskolan infört en tredje nivå i handledarutbildningen för VFU-handledare, bland annat med syftet att stärka samverkan samt att detta ska utgöra en karriärmöjlighet för yrkesverksamma forskollärare. Forskningsbaserade arbetssätt i forskolläraryrket läggs enligt ansökan grunden för att kritiskt granska och utveckla förskolans verksamhet, vilket även lyftes under intervjuerna. Bedömargruppen instämmer i detta, men vill samtidigt understryka vikten av att beakta fler aspekter av ett föränderligt arbetsliv i utbildningen. Ett exempel som bedömargruppen vill lyfta är att lärandemål om ett andraspråksperspektiv på barnens språkutveckling framträder otydligt i kursplanerna. Istället finns i

några av kurserna ett vagare formulerat flerspråkighetsperspektiv. Förmågan att stödja barns andraspråksutveckling i svenska är enligt bedömargruppen en viktig del av ett föränderligt yrkesliv och något som skulle kunna utvecklas mer i den planerade utbildningen.

I ansökan ger lärosätet flera exempel på relevant samverkan med det omgivande samhället. Ett exempel som rör den aktuella utbildningen är att förskollärostudenterna under sin studietid får möta ett antal olika aktörer inom en rad olika områden, som habiliteringsmottagning, barnavårdscentral, räddningstjänst, Friluftsförbundet, museum och annat. Det kommer i vissa delar av utbildningen dessutom att finnas tillfällen för samverkan med studenter från socionomprogrammet, vilket bedömargruppen menar kan ge en god grund för det samarbete i yrkeslivet som sker mellan olika professioner som möter barn i förskoleåldern. Detta omfattande samarbete med relevanta samverkansaktörer också utanför förskolans verksamhet uppfattar bedömargruppen som en styrka. I både ansökan och intervjuer framträder också en bild av en väl utvecklad organisation för VFU och för annan samverkan med förskolor genom exempelvis parlärskap, där yrkesverksamma förskollärare samarbetar med högskolans lärare kring olika moment i utbildningen. Detta ser bedömargruppen som en styrka i den planerade utbildningen.

Utöver vad som rör förskolläroutbildningen specifikt, ges ett antal exempel på andra former av samverkan med det omgivande samhället. Det finns bland annat en strävan mot att införa så kallade nodförskolor och ett test pågår nu med andra skolformer som har en högre andel handledarutbildade lärare och som även kan utgöra möjliga samarbetspartners i forsknings- och utvecklingsprojekt. Bedömargruppen anser att sådana satsningar har stor potential att bidra till en positiv utveckling även för förskolläroutbildningen.

Ytterligare ett exempel på hur samverkan med det omgivande samhället sker är Dalatorget. Detta är en konferens där det omgivande samhället får ta del av presentationer som forskare, lärare och studenter gör av sina arbeten. Samverkansorganisationen Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD) bedriver en omfattande verksamhet med bland annat fortbildningar och kompetensutvecklingsinsatser, en forskarskola i samverkan med skolhuvudmän och Skolforskningsfonden som finansierar forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan med skolor och förskolor. Därutöver genomförs inom läroutbildningarna regelbundna dialogmöten med regionens skolhuvudmän. Bedömargruppen menar att det således finns en god miljö för samverkan med det omgivande samhället inom lärosätet som helhet, vilket förskolläroutbildningen kommer att kunna bli en del av.

Mot bakgrund av vad som beskrivits ovan anser bedömargruppen att lärosätet har visat att utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv samt att relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Utbildningen verkar för att studenterna tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

I ansökan framkommer att studenterna vid lärosätet har möjlighet att ta en aktiv del i vidareutvecklandet av lärosätets utbildningar. En del av studenternas inflytande sker genom högskolestyrelsen samt genom utbildnings- och forskningsnämnden där det finns representanter från studentkåren.

Studentmedverkan i utbildningen möjliggörs också genom programråd med deltagande av studenter från samtliga antagningsomgångar i utbildningen. Programrådets innehåll dokumenteras och publiceras i det gemensamma forumet Learn. Det innebär att alla studenter kan ta del av materialet och återkoppla till lärare. Synpunkterna tas vidare till åtgärder i den mån de uppfattas som

ändamålsenliga. Det klargjordes för bedömargruppen under intervjuerna att studenterna har inflytande vid förändringar i utbildningen i stort, samt i individuella kurser, där studenternas åsikter beaktas. Det här fungerar enligt bedömargruppen väl.

Till samtliga kurser finns enligt ansökan även ett kursråd bestående av kursansvarig, kursens lärare och studenter, där kursens innehåll och utformande diskuteras. Kursansvarig sammanfattar synpunkterna från kursrådet och gör utifrån det en kursanalys. I analysen ingår en anonym webbenkät som studenterna i kursen får möjlighet att fylla i. Kursanalysen delas i sin tur med övriga lärare, studenterna som deltagit i kursen samt de studenter som läser motsvarande kurs vid nästa tillfälle, och publiceras i Learn.

Under VFU finns ytterligare forum för diskussioner genom de trepartssamtal och handledarsamtal samt utvärderingskonferenser som genomförs under och efter varje VFU. I dessa forum diskuteras bland annat kursens innehåll, upplägg och förbättringsområden mellan partnerförskolorna och Högskolan Dalarna.

Lärosätet ser utbildningens kvalitetsarbete som en gemensam angelägenhet där studenterna ska ta en aktiv roll i vidareutvecklandet av utbildningen med syftet att synliggöra lärarutbildningens behov av utveckling samtidigt som studenternas erfarenheter tas i beaktning. Bedömargruppen noterade vid intervjutillfället ett gemensamt uttryck för studenternas inflytande i förskollärarytbildningen i samtliga intervjugrupper. Bedömargruppens slutsats är därför att lärosätet genomgående verkar för att studenterna tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Samlat omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Utifrån ansökan, kompletteringar samt intervjuer är bedömargruppens slutsats att lärosätet i nuläget inte uppfyller samtliga krav för att ge förskollärarexamen.

Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms som tillfredsställande.

Utbildningens innehåll och utformning korresponderar med den nationella examensbeskrivningen, omfattningen är rimlig i förhållande till yrkesexamen och det finns ett nationellt och regionalt intresse av att examen får utfärdas vid lärosätet.

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens bedöms som adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Bedömargruppen rekommenderar dock lärosätet att fortsätta arbetet med kompetensförsörjning med särskilt fokus mot lärare med professionsbakgrund från förskolan.

Det finns en vetenskaplig och professionsinriktad miljö som skapar förutsättningar för ett nära samband mellan forskning och utbildning med en stomme av engagerade och uppskattade lärare som är tillgängliga för studenterna. Det är en styrka att den förskolespecifika forskningsmiljön även involverar utbildningens adjunkter. Behovet av kontinuitet i senior forskarkompetens med tydlig förskoleförankring framstår dock som centralt för att säkerställa stabilitet och fortsatt utveckling av förskollärarytbildningens forsknings- och utbildningsmiljö.

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur och det finns strukturer för att systematiskt säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande.

Bedömningsgrunden Styrdokument bedöms som inte tillfredsställande. Det finns styrdokument (utbildningsplan och kursplaner) för hela utbildningen, men dokumentens innehåll behöver utvecklas

och förtydligas med avseende på det förskolepedagogiska områdets definition och huvudsakliga innehåll. Lärosätet behöver också i styrdokumentet ange området för varje kurs eller del av kurs samt förtydliga vilka lärandemål som examineras inom vilket område i de integrerade kurserna. Bedömningen är att lärosätet bör kunna åtgärda detta inom sex månader.

Bedömningsgrunden Säkring av examensmål bedöms som inte tillfredsställande. Lärosätet behöver förtydliga den systematiska berednings- och beslutsprocessen för arbetet med den konstruktiva länkningen mellan examensmål, lärandemål, läraaktiviteter, examinationsformer och bedömningskriterier för utbildningen i sin helhet. Inom kunskapsformen *kunskap och förståelse* behöver lärosätet vidareutveckla kunskapsinnehåll och lärandemål som förtydligar och breddar det förskolepedagogiska områdets innehåll, dess didaktik och metodik. Lärosätet behöver även formulera lärandemål inom läroplansteori och lärandemål på grundnivå inom området vetenskapsteori, så att progressionen blir tydlig. Inom kunskapsformen *färdighet och förmåga* behöver lärosätet vidareutveckla kunskapsinnehåll och lärandemål som berör att tillämpa förskoledidaktik och dess metodik samt att observera, dokumentera och analysera barns allsidiga lärande och utveckling. Lärosätet behöver också utveckla kunskapsinnehåll och lärandemål som tydligt berör att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn. Bedömggruppen anser att lärosätet bör kunna åtgärda detta inom sex månader. Utifrån ansökan, kursplaner och målmatris framgår att examensmålen inom kunskapsformen *värderingsförmåga och förhållningssätt* är väl förankrade i den tilltänkta utbildningen.

Mot bakgrund av vad som beskrivits ovan anser bedömggruppen att lärosätet i dagsläget inte helt säkerställer att studenterna uppnår samtliga mål i examensordningen när examen utfärdas, men att de svagheter som identifierats kan åtgärdas inom 6 månader.

Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning. Studenterna möter ett jämställdhetsperspektiv genomgående i utbildningens kurser och i de samlade kursplanerna återfinns lärandemål specifikt kopplade till jämställdhet.

Bedömningsområdet arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Bedömggruppen ser särskilt samverkan med det omgivande samhället som en styrka i den planerade utbildningen. Detta då det redan idag finns en god miljö för samverkan med det omgivande samhället inom lärosätet som helhet, vilket förskolläraryrket kommer att kunna bli en del av.

Bedömningsområdet studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Studenter är representerade i styrelser och organ och har möjlighet att påverka sin utbildning. Till samtliga kurser finns även ett kursråd och under VFU finns forum för diskussion av kursens innehåll, upplägg och förbättringsområden mellan partnerförskolorna och lärosätet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår bedömggruppen att UKÄ beslutar att ge Högskolan Dalarna möjlighet att inom sex månader komplettera sin ansökan om att utfärda förskollärarexamen avseende ovan beskrivna utvecklingsområden.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Högskolan Dalarna

Yrkesexamen: Förskollärarexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med nya fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Yrkesexamen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
3	4	4	Disputerade lärare har möjlighet att ansöka om schablonutdelning av forskningstid motsvarande ca 20 % av heltid.

Utbildningsmiljön			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
4	6	5	Vi deltar i nätverken EECERA och OMEP, samt från 1/1 i Utvecklingspedagogik, förskoleforskning och praktikutveckling

Resurser			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Säkring av examensmålen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
10	2	5	Magisterprogram, inte master

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

